

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Prænotanda ex Philosophia,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

DISPUTATIO II.

*De specie ad visionem beatificam,
concurrente.*

D Eclarata visionis beatificae possibilitate, consequens est ut de principiis ad illam concurrentibus disputemus, & in primis de specie ad illam concurrente, deinde de lumine gloriae ad illam requisito, de quo dicemus disputatione sequenti.

ARTICVLVS I.

*An detur, vel saltem sit possibilis in visione
beatifica, aliqua species impressa creata?*

S. I.

Prenotanda ex Philosophia.

N Otandum primò: Speciem intelligibilem, se habere ut vicariam objecti, trahendo ipsum intentionaliter ad potentiam, & non solum se tenere ex parte potentiae, tanquam determinationem, & complementum virtutis cognoscitivae, vel per modum luminis eam confortantis. Ita communiter docent Philosophi in libris de anima, contra Vazquem, & Alarcon. Ratio est evidens, quia ex objecto & potentia paritur noticia, ut est commune prologium ex Augustino desumptum; unde ad partum intellectualem verbi, necesse est quòd aliquid loco objecti sit in potentia, sicut semen est loco generantis, ut pariatur fetus; objectum enim per se ipsum semper in ea esse non potest, ut constat: Ergo ad cognitionem requiritur species intelligibilis, tanquam vicaria ipsius objecti, seu ut praebens concurrentem objectivum, non verò per modum luminis confortantis potentiam.

Addo quòd, cognitio fit trahendo res ad se, & conjungendo illas sibi; unde cum res materiales, per entitatem suam non possint intrare in potentiam, & illi uniri, indigent specie, ut illa mediante ei uniantur. Quamvis ergo species sit subiectivè in potentia, quatenus eam actuat & informat, illa tamen se tenet ex parte objecti, tanquam gerens ejus vices, & ut objectum, illa mediante, possit informare, & actuare potentiam, eamque ad partum intellectualem verbi facundare. Quod ut fiat evidentiùs.

Notandum secundò ex D. Thomà in 4. dist. 49. quaest. 2. art. 1. ad 15. & quodlibet. 7. quaest. 1. art. 1. quòd triplex potest esse similitudo in potentia cognoscitiva, respectu objecti. Prima se tenet ex parte potentiae, & nihil est aliud quam virtus, seu proportio & efficacia potentiae ad eliciendam cognitionem circa tale vel tale objectum. Unde idem S. Doctor hic art. 2. dicit quòd *lumen gloriae confortans intellectum ad videndum Deum, est aliqua similitudo ex parte visivae potentiae*. Secunda est ex parte ipsius objecti, impressa tamen potentiae; & non est aliud quam representatio, seu species, qua objectum redditur intelligibile, & unitum potentiae, ut ex ipso & potentia pariatur noticia. Tertia similitudo est ex parte medij, qua non est aliud quam res aliqua priùs cognita, in qua, vel ex qua devenitur ad aliam: sicut in speculo, vel imagine priùs cognita, attingitur res representata. Et licet

Tom. 1.

A verbum, seu species expressa, etiam habeat rationem imaginis, tamen non habet rationem medij priùs cogniti, seu medij objectivi, sed formalis: eò quòd informet intellectum ex parte termini cogniti, & informando representet. Unde computatur à D. Thomà cum secundo medio, tanquam medium cognoscendi quo, ut ipse loquitur quaest. 4. de verit. art. 2. ad 3.

B Notandum tertio, vel potius supponendum ex libris de anima, quòd species lapidis v. g. qua intellectus constituitur in actu ad intelligendum lapidem, continet in se formam & naturam lapidis, eandem realiter cum illa qua in lapide invenitur; non quidem sub modo naturali (hoc enim est impossibile, ut constat) sed intelligibili, & representativo.

Hac suppositio, qua est fundamentum plurium quaerè infra dicemus, probatur primò ex D. Thomà 2. de anima lect. 24. & 7. Metaph. lect. 6. ubi dicit speciem rei intellecte, esse quidditatem ejus, & 4. contra Gent. cap. 14. ait quòd *verbum nostri intellectus, ex ipsa re intellecta habet ut intelligibiliter eandem numero naturam contineat*: Ergo species residens in intellectu, est ejusdem naturae cum re intellecta, non in esse naturali, sed intelligibili, & intentionali.

C Probatur secundò ratione: Omnis representatio fundatur vel in continentia eminenti obiecti representati, ut contingit in essentia divina, qua representat creaturas, quia illas eminenter continet: vel in dependentia ab objecto representato, ob quam effectus suam causam representat: vel in convenientia formali. Sed species representat suum objectum, & non ratione continentiae eminentialis; species enim qua est accidens, non continet eminenter substantiam; nec ratione solius dependentiae, alias habitus existentes in intellectu, essent species obiectorum: Ergo ratione convenientiae in forma representata: Sed non ratione convenientiae analogicae, alias representaret solum gradum analogice communem; nec ratione convenientiae genericae, alias solum representaret genus: Ergo ratione convenientiae specificae, & consequenter species representans hominem, in esse intelligibili est ejusdem speciei cum homine, vel potius ipsa hominis species, seu quidditas.

D Confirmatur: Species quidditativa hominis, est in esse intelligibili ipse homo representatus: Ergo species representans hunc hominem, est hic homo numero in esse intelligibili, & consequenter hic numero homo, est in esse intelligibili idem realiter cum specie representativa illius.

E Confirmatur amplius: Imago artificialis hominis, cum illo convenit in figura, & imago naturalis, in substantia; ut patet in filio, qui est imago naturalis patris: Ergo etiam imago intentionalis hominis, qualis est species, debet cum illo in essentia convenire, cum sit illius imago quoad essentiam.

F Dices primò: Albedo & nigredo sunt formae inter se contrariae, nec in gradibus intensis possunt simul in uno subiecto existere: Sed species albedinis, & species nigredinis, sunt simul in eodem intellectu: Ergo species albedinis non est ejusdem quidditatis cum illa, & idem de specie nigredinis.

Respondeo distinguendo Majorem: Sunt formae inter se contrariae, sub modo essendi natura-

R

li, concedo: sub modo essendi intelligibili, & intentionali, nego. Et concessa Majori, distinguo Consequens distinctione Majoris: Ergo species albedinis non est ejusdem quidditatis cum illa: in esse naturali, concedo: in esse intelligibili & intentionali, nego.

8. Dices secundo: Species mensuratur ab objecto, & dicit relationem realem ad illud: Sed mensuratum distinguitur realiter à mensura, & terminus à relatione: Ergo species realiter distinguitur à natura, & quidditate objecti quod representat, ac proinde falsum est, quod species sit natura, & quidditas objecti representati.

Confirmatur: D. Thomas in frâ quæst. 42. art. 1. ad 4. negat relationem realem æqualitatis inter divinas personas, quia essentia quæ fundamentum est æqualitatis, una & eadem est in tribus personis: Ergo similiter, si eadem natura & quidditas sit in specie, & in objecto quod representat, illa non poterit dicere relationem similitudinis ad objectum.

9. Ratione hujus argumenti, quidam existimant quod relatio similitudinis, quæ species ad objectum refertur, non est realis, sed rationis, sicut relatio æqualitatis, quæ est inter personas divinas. Sed melius responderetur, quod ut species mensuretur ab objecto, & dicat ad illud relationem realem similitudinis, non requiritur quod ab illo distinguatur realiter in natura & quidditate; sed solum in modo habendi naturam in esse intentionali, qui distinguitur à modo naturali, sub quo in ipso objecto invenitur: non enim fundat relationem illam, natura ut præscindit ab illis modis essendi, sed prout illis affecta, & modificata. Ex quo patet responsio ad confirmationem, concessio enim Antecedente, neganda est Consequentia, & paritas. Ratio discriminis est, quia essentia, quæ est fundamentum æqualitatis divinarum personarum, non habet in illis diversum modum essendi; sicut habet natura & quidditas, prout continetur in specie, & prout est in objecto, per illam representato.

10. Ex his intelliges dictum Aristotelis 3. de anima textu 37. dicentis *animam esse quodammodo omnia*: quia scilicet ratione specierum intelligibilem, in se continet naturas & quidditates omnium rerum, non in esse naturali, sed intelligibili, & intentionali. Cui etiam concordat celebre illud dictum Commentatoris, dicentis, *ex intellectu, & re intellecta fieri magis unum, quam ex materia & forma*. Materia enim non transit in formam, nec è contra forma in materiam, sed ex unione utriusque resultat tertium compositum: at verò ex specie in esse representativo considerata, & ex intellectu, non resultat unum tertium, sed potius intellectus transit in rem intellectam, mediâ specie intelligibili. Unde Aristoteles 3. de anima laudavit Anaxagoram, eò quod dixerit intellectum nostrum esse immixtum omni esse specifico, ad differentiationem puræ potentie in ordine naturali, quæ ratione sua limitationis, est quidem nata recipere omnem actum sui generis, non tamen alicui per identitatem admiscetur.

Addo quod, cum ex una parte gradus cognoscendi, utpote immaterialior, superet gradum essendi entitativum, seu naturalem; & rursus ex alia parte, cognitio per se postulet unionem cum objecto; negari non potest, talem unionem debere esse multo perfectiorem, eâ quæ reperitur in ordine entitativo & naturali, inter materiam

A & formam, subjectum & accidentia. *Et aliter sentientes* (inquit Caietanus) *nimis vilem faciunt naturam cognoscitivam: quandoquidem de ea, non aliter quam de rebus naturalibus indicant.*

§. II.

Ostenditur Deum non videri à beatis, mediante aliquâ specie impressâ creatâ.

Dico primo: In visione beata, nullam intervenire speciem impressam creatam. Ita communiter docent Theologi (excepto Agudio à Præsentatione) cum D. Thoma hic art. 2. & 3. parte quæst. 9. art. 3. ad 3. ubi sic habet: *Cognitio beata non fit per speciem quæ sit similitudo divine essentie, vel eorum quæ in divina essentie cognoscuntur, sed talis cognitio est ipsius divine essentie immediatè, per hoc quod ipsa essentia a. v. na unitur menti beate, sicut intelligibile intelligenti* Idem docet 3. cont. Gent. cap. 51. & in 4. distinct. 49. quæst. 2. art. 1. ad 15. cujus verba infra referemus. Denique hanc doctrinam (ut dicit Agidius Romanus, in suo defensorio art. 1.) habuit S. Doctor divinitus inspiratam, & cœlesti revelatione confirmatam. Cum enim decessisset Frater Romanus Inquisitor Neapolitanus, qui ejus fuerat discipulus, eique post mortem apparuisset, ab ipso D. Thoma interrogatus, quomodo in Patria videretur Deus? Respondit his verbis Psalmista: *Sicut audivimus, ita & vidimus in civitate Domini virtutum*. Per hoc declarans, Deum eo modo videri à beatis in Patria, quo ab ipso D. Thoma audierat, dum ejus esset discipulus in via.

Eadem veritas hac ratione suadet. Species impressa in visione beatifica superflua est: Ergo non datur. Consequentia patet, Antecedens probatur. Species impressa necessaria est ad suppletum defectum objecti, quod secundum se non potest concurrere cum potentia ad intellectionem sui, vel quia non existit, vel quia remotum est, aut secundum se non est intelligibile, propter suam materialitatem: Atqui nullum horum habet locum in proposito; nam Deus est existens necessariò, intimè præsens intellectui beati, & summè immaterialis, ac proinde perfectissimo modo intelligibilis: Ergo species impressa in visione beatifica superflua est.

Confirmatur: Ob eandem rationem superflua est Angelo species accidentalis ad sui cognitionem, nam substantia ipsius, ex communi sententia, quia est intimè præsens, & immaterialis, supplet vices speciei; & idem dicunt quidam recentiores de lumine respectu oculi, & de qualitatibus sensibilibus respectu tactus, nempe quod seipsis, sine specie moveant ad sensationem, quia habent sufficientem præsentiam, & unionem, ac proportionem cum potentia. Addo quod, essentia divina potest seipsâ præstare (seclusis imperfectionibus informationis & inherentiæ) id totum quod facit species impressa creatâ, ut infra ostendemus: Ergo illa est superflua.

Probatur secundo conclusio: Si daretur in visione beatifica aliqua species impressa creatâ, vel illa produceretur necessariò à Deo, vel liberè? Neutrum dici potest: Ergo non datur. Minor quantum ad primam partem est certa, nullus enim datur effectus ad extra, qui necessariò à Deo procedat. Probatur verò secunda pars: Illa species emanaret à Deo secundum